The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol —► (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▼ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

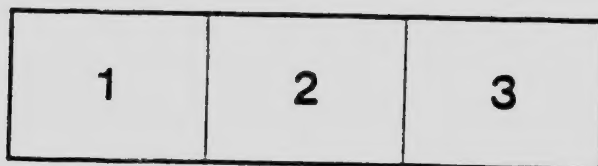
Bibliothèque nationale du Canada

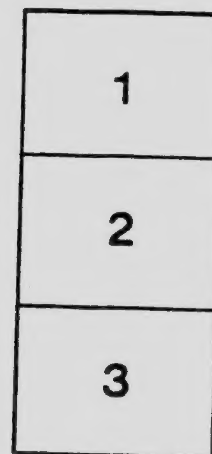
Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

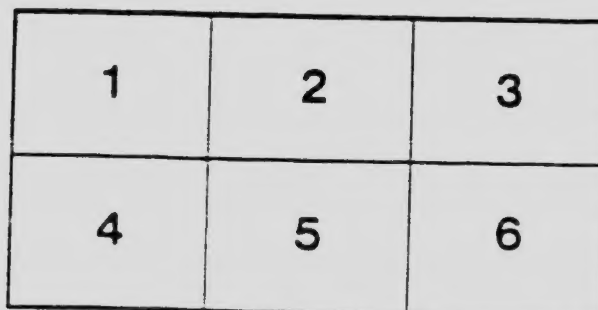
Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole —► signifie "A SUIVRE", le symbole ▼ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

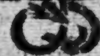

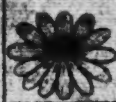
Батько

Сумна Історія про нужду зарібника.

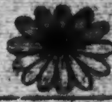
Переклав з анґл.
Т. Ю. МАРЦІНІВ

Передрук з
Вид. „ХАТА“

КОШТОМ РУСКОІ КНИГАРНІ
850 Мейн Ст. Вінніпеґ, Ман.

Руска Книгарня в Вінніпег

Руска Книгарня видала доси много книжок, з котрих поручаэ особливо сї:

Слово правди, написане сьвященником Петровом .15

Про чуда сьвятих Дамазія і Панкрація, або памятка з старокаэвих відпустів ,10

Правовірний Католик .10

Христос охотно приймаэ грішника .10

Без Бога на съвітї .25

Важнійші права Канади, або наші Канадийскі параґрафи .35

Підстава Христіяньської віри . . . ·25

Вірність пастирска Ісуса Христа . . . ·05

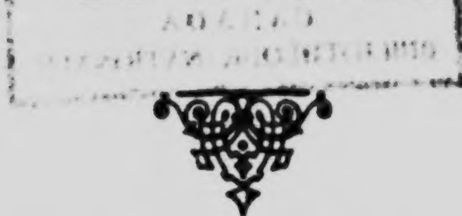
Оборона віри, або пояснена чому і як маэмо вірити в Бога . . . ·25

Фармазони або як то 30 господарів записали ся чортови . . .25

Оповіданя для дїтий. Гарна книжочка з образками видана в Канадї . . . ·30

Т. Ю. МАРЦЇНІВ

Батько

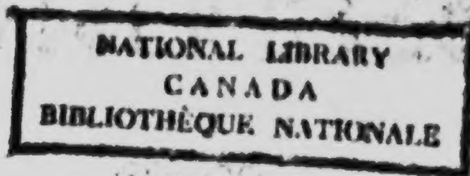

Сумна Історія про нужду зарібника.

Переклад в анґл.

Ціна 5 центів

Передрук з Видавництва „ХАТА“

1911
З „Руской Друкарні Я. Н. Крета“
Вінніпеґ, Ман.

Старий Іван мав четверо діточок. Хоч був дуже бідний, але все як ще був молодший давав собі раду і жилось йому не зле. Коли заробок був добрий, то все заробив собі тай своїй родині на кавалок хлїба. Але не все час однаковий! Час зміняэсь, а з ним і людске житэ.

Він занедужав! Те що було назбиране. скоро минуло ся. Минав ся хлїб, мука, крупи а й гроші. Почала плакати жінка, почали заводити діти, та просити хлїба А батько, як все батько, дивив ся болючо на свої діти, та бідну свою жінку. Йому було жаль але плакати не міг. Йому вже не ставало слїз. Його сльози вже виляли ся. Він пригадав свої молоді лїта, як то він нераз просив кавалок хлїба у людий. Він знав, що не було йому добре, коли він був таким бідним. Йому кожда сльоза дітий і жінки бу-

ла отрутою. Йому тяжко було дивити ся на ті маленькі вимізернілі лиця. Його боліло, але щож він мав почати? Що мав діяти? До кого мав удатисъ? З богатших, він не мав нікого знакомого, а бідних, таких як він сам, хоч знав, то щож они йому поможуть, як в них самих щойно вистарчаэ. Що робити? Хіба заложити руки, тай ожидати голодової смерти. Він-жеж батько; він любить свої діти батьківскою любовію. Він помігби їм; він давби хочби навіть кавалок власного тіла, а навіть сам себе принісби в жертву, щоби зробити полекшу їм. Він не жалував-би свого житя, бо і що же його житэ? Чи таке добре? Мука, плач, біда, голод і холод, від коли на сьвіт народив ся. З ними зростав; не зазнав ані раз хвилї доброї; хвилї веселої, в котрій міг-би був урадувати ся та розвеселити ся.

Лежачи на постели, думки, ті не відступні товаришки, не давали йому спокою, але бились і крутились і пхались до його голови, неначе-б навмисно, щоб пригадати йому тепер його мэзольне молоде житэ.

Пригадав свою родину; свого батька і свою маму, що померла молоденькою через батька, лишаючи маленького шестилїтнього Івася, круглим сиротою.

Батько його пив, пропивав рідну землю, пропивав батьківщину, не зважаючи навіть на те, що лишить ся малому хлопцеви.

Мама, добра мама, звичайно не сердилась, але навпаки; плакала, та просила, щоб не пив до коршми та не пропивав поля, та не марнував землї. Але ті слова були як в стіну горохом. Він звичайно казав, навіть не слухаючи жінки:

„Тобі яке діло до того? Моя земля, моя воля, моя батьківщина, мій маєток, я тут господар і я можу робити, що мені тілько похочесь"!

Бідна мама здвигнула раменами, а сльози котились по зі зморщенім лици, скапували на груди і губились в одежі. Ох, та одежа! Кілько то разів она була зрошена тими гірко-вплятими сльозами? Кілько она забрала в себе тих материнних сліз? Ох

Боже! Мама занедужала, а батькови не було в голові, щоб дати якусь раду, або післати до доктора. Коршма була його жінкою, котра була його одинокою осолодою житя; коршма задоволяла його і давала йому всякі сатисфакциї.

Жид арендар, брудний та пейсатий, був эго одиноким приятелем. Сидів вічно в шиньку, чатуючи на кождого, щоб тілько удалось до коршми притягнути на килїшок горівки. Компанія збільшалась і пила ту отруту, а алькоголь вже зробить своэ.

Алькоголь і на другий день потягне до коршми. Він маэ якусь магнетичну силу і тягне кождого дня, а маэток людий лишаэсь в руках жида.

Не раз його батько спав під столом в коршмі. Сидів, сидїв на лаві, аж сон зморив і той упав коміть головов на брудну замащену підлогу і спав до раня. Часом приходив до дому, алей не приходив а рачки лїз. Кілько то разів він приходив обвалянний болотом, а в дома накидав ся на жінку. Бив її, доптав нещасну ногами і казав

чистити себе, коли вона була залята сльозами і кровію.

Алькоголь не дивить ся на щось доброго, на щось гарного, на щось користного. але противно: дусить, місить, затопчує, хочби сьвятощі, хочби ідеали. Алькоголь не приводить нікого до добра. але до зла, до біди, та до нещастя.

Мати вмерла. Для нашого маленького Івася почалось нове житє; житє гірше. Він не має де притулитись, де загрітись. Він лишив ся сам в тім широкім сьвітї. На батька не числив, бо щож він йому поможе? Хіба він про него дбає. Хіба він гризесь ним?

Не задовго, тай і батько розпрашав ся з сим сьвітом. Замерз в снігу одної ночи, коли вертав пяний до дому.

Тепер для нашого Івася не лишилось нічо більше, як піти попід чужі стріхи хлїба просити. Він і пішов. Були люди, котрі давали їсти, а дехто навіть накинув якусь одежину на плечі сироти, але були і такі що витручували з хати, та випоминали, що

його батько мав маэток, тай пропив. Івасеви було гірко таке слухати, але щож мав робити? Мусів зносити всякі терпіня і горя. День за днем Івась підростав постепенно, помимо того, що на жебранім хлїбі. Потім вже міг заробити собі на кавалок хлїба, хоч було тяжко, але терпів і робив.

Пізнійше війт взяв його до себе. Війт не занимав ся господаркою, але пив що д нно в коршмі. Він був Івасевого батька „т о в а р и ш“, а війтиха, то вже була така баба плюгава, що бідному хлопцеви нераз і до смерти рівнялось. Що вона наглумилась з нього, що набилась, накопала, але бідний хлопчина зносив те все терпеливо, мовби йому таке судилось.

Війтиха була баба, яких у сьвітї не богато. Волосэ все розчіхране. Чіпець, та кибалка все перевисали на правий бік. Лице брудне, поморщене; шия довга, як в гусака, а з порохом та болотом як ріля; руки сухі, довгі, а пальці то такі широкі, та порозчиширувані, не мовби хотїла весь сьвіт загарбати. Оттак виглядала „панї вуйтова“

Люди навіть уявляли собі, що то чарівниця, а навіть часто страшили діти.

—,,Тихо, тихо, бо війтиха йде" — казали звичайно а діти в найтіснійший куток ховались.

Але для сироти нема страха. Він пішов і старав ся робити то, що його дрібні руки могли зробити.

Тут рік там два і минали Івасеви літа а з літами він ріс більший і більший. З Івася став ся парубок, високий здоровий і кремезний як дуб. Він не раз думав щоб піти до міста, та дістати якусь роботу, та може поправить свою долю, свою судьбу Деякі навіть радили йому щоб пішов до міста. Там ліпший заробок чим на селі" — казали. Він довго роздумував над тим і в кінци рішив ся піти та спробувати щастя. Ну і пішов. Цікаво чи знайде щастэ чи нещастэ, Побачимо.

II

Була то вже глуха осінь. Зимно, вітер чимраз більше і більше став зимнійше подувати. та свистати по над дахами, та по високих будинках. Трава зісохла. Дерева позбавлені своєї краси листя. Деякі листки стояли ще на дереві, але жовті, не такі приманчиві та приэмні як були перше. От телепаэ ся на галузці, а коли вітер сильнійше подуэ, відірве його і понесе далеко по під людскі плоти або в великі рови, щоб положити до вічного сну. Оставші ся на деревах листки, шелестять за подувом вітру, а той шелест, той шум зливав ся в якийсь сумний звук, видавав якийсь жалібний стон, неначеб вони жалували що літо минаэ ся. Небо вже не чисте, вже не синэ, як було перше але зайшло сірими хмарами пророкуючи що от сніг упаде та прикриэ своїм ніжним білим тільцем всяку бростку травицю листь.

Худоба жалуэ що не буде могла пасти ся, але мусить стояти в заперті. та їсти сухе

сіно, січку і солому. Діти жалують за літом. Вони знають що їх вільні забави минули ся зовсім. Перше бавили ся від раня до пізної ночи на дворі, а тепер пропала їх свобода, а мусять сидіти в хаті, а коли за богато собі позволять, то на них спаде тяжка рука мами або тата.

Наш сирота не жалував нічого, бо чогож буде жалував? Встав раненько, пішов на гріб мами помолив ся, поплакав, а потім ще й батькового гроба не хотів поминути щоб не змовити молитви. Якжеж не змовити молитви. Хто знаэ чи він вже буде більше в тих сторонах. Хто знаэ чи він побачить той гріб в своїм житю. Таж він його батько. Хоч не такий як повинен був бути, але все батько.

„Може він на тамтім сьвіті мучить ся, а моя молитва йому поможе" — подумав сирота. Він пішов в долину де батьків гріб лежав. Приклякнув на гріб і молив ся з якимсь зворушенэм: О батьку! Я нині йду; йду далеко. Може вже цілком гірка судьба не принесе мене в сі сторони; може більше я не

побачу твого гроба. Я знаю, що ти жалуэш того щось зробив; ти жалуэш того, що нині твоя дитина лишаэ тебе і вандруэ в сьвіт за хлїбом. Але я відпускаю тобі сю провину. Ти може й не знав що твоя дитина буде колись бідна. Може ти не знав що та дитина буде мусіла боротись з гіркими хвилями житя. Може ти ніколи не думав навіть про те, що твоєю дитиною будуть помітувати люди. Ти не знав, що прийде хвиля, в котрій твоя дитина буде проклинати сьвіт, людий і себе. Я прощаю і не намятаю тобі тату.

О Боже! Прийми його до Себе; прости йому все, що зробив і провинив жиючи на сьвітї"! Се була молитва щира, горяча. Вона виходила з уст дорослого чоловіка. Він молив ся; його губи тремтїли шепотячи тї щирі молитви. Вітер сильний дув і ніс тї слова далеко-далеко, а горячі сльози спливали і зрошували суху траву на тринайцяти-лїтнім гробі батька.

III.

Вечеріє. Легенький мрачний туман розвив ся понад дахами високих домів, обнимаючи собою шпилї високих будівель і великаньских церков, що прикрашали ся округлими банями і жовто-золотими хрестами. В горі перелїтають раз-в-раз меншї та більше сїрі хмарки відкриваючи то заслонюючи собою срібляву твар місяця.

А в містї? — В містї довгими широкими улицями снуєсь множество народу; миготять яскравим сьвітлом вздовж поуставлювані довгі ряди лямп електричних. Гудять дзвони по костелах та церквах; грає весело музика по парках та городах. Сияють яскраво сьвітла електричні і ґазові з великих домів реставрацій та готелїв, а з проміннями сего сьвітла мішають ся ріжнобарвні строї прохожих людий в квітчастий килим. Той килим раз-в-раз зміняє свої барви, неначе широке море за подувом вітру. Переходять, пливуть неначе филї морські, довгі непроглядні ряди богато пристрої-

них панів і пань. Шелестять дорогі шовкові сукні, мерехтять брилянти і діяманти а довкола розносить ся забиваючий ріжного рода запах перфум.

Переганяють ся по цементованих дорогах вигідні повози, як фастони екіпажі, омнібуси, фіякри, автомобілї і скриготять по желїзних шинах трамваї. А в тім шумі, в тім некольнім гаморі вереску, чи одна тоже пролива ся гірка слеза? Чи всї вони щасливі, що снують ся тою широкою богатою улицею? Чи всї вони згуртували ся на ту головну богату вулицю, щоби зазнати радости та втїхи? Чи всї вони щасливі? Чи всї вони опливають в щастю та розкошах?

Нї, нї, там не всї щасливі, там не всї однакові!...

Побіч богато пристроїного пана, що несе голову до гори та радуєсь іде бідний обдертий, пересяклий осінним вітром, скулений жебрак. Він не несе голови в гору, але склонив єї неначеб чого шукав і йде дальше і дальше. Побіч величаво пристроїної панї, що ступає гордо наперед і від ко-

трої заносить перфумою і на котрій блищать ся брилянти і шелестять шовкові сукні, йде бідна вдова, що може єї діти в голоді і холоді конають, а она сама, може ще нині в устах кавалка чорного хліба не мала.

В тім заколоті, в тім неколькнім гаморі все мішаєсь, все губить ся, все зникає з перед очий.

Одного веселі спацери, прогульки, сьміхи та приємности, а другого нещастє, нужда, голод і холод — все те переходить постепенно, потапає, але не згубит ся на віки; оно колись вийде на верх.

Оттаке нашому Іванови перелазило через голову, та змінялось перед його очима. Він дивив ся на той образ як люнатик, але не знав, що з ним дієсь, не знав бідака, що з ним робить ся.

Він дивив ся, але йому чогось жаль було, чогось тяжко було, хоч сам не знав чого. Згадав своє рідне тихе село, згадав свій дім, хоч йому зле було в нім жити, але він любив той куток, де родив ся, де забавляв

ся, де пробув свої невинні діточі літа,

Йому ще раз в тім вереску заблестіли дві ясні слези і він в тім вереску забув про все. Тепер не було часу роздумувати, але кидатись де за роботою, за притулком.

IV.

От тепер як раз минає двайцять два роки, якось ті літа збігли, якось перейшли. Як уплило тих двайцять два роки, він сам не знає; він сам забув. Він лише знає, що тому двайцять два роки він був здоровий, сильний, на руках сильні мускули, а нині? Нині гірка судьба перевернула його кремезне тіло в сухий кістяк, вона зруйнувала його здоровле і підкосила його жите. З него нині зробила ся мумія, а нічого більше.

Перше його лице було повне червоне, та молоде, а нині бліде, пооране зморщинами, а сивий волос покрив його голову.

Колись його очи дивили ся на сей сьвіт невинно, з любовю до житя, і дивились з якоюсь заздростию.

— В сьвіті — думав він — є гроші, є богацтво, є розкоші, — але не для кождого Оден панує, а сотки гинуть під тяжким гнетом без хліба — в голоді і холоді.

Всьо проминуло, все забуло ся, аж по-

перед його очима мигнули ті згадки, згадки за 22 роки його побуту в місті. Він памятав, що став робити на стациї коло пакунків. Перетягав пакунки неначе кінь, але опісля відігнали його відтам. Потім став робити коло мулярів. Робив, підкладав під великі каміня свої плечі, що головно причинило ся до зруйнованя його житя, його сильної будови тіла.

Потім він зазнакомив ся з одною дівчиною і оженив ся. З початку жилось йому не зле. Жінку дістав яку хотів. Приємна, весела, щебетлива. Богато радила йому і єї рада була всегда розумна і резолютна. Вона потішала його в прикрих хвилях.

Він чув ся сильним і здоровим, а нині сили єго опустили. Ноги відмовили услуг. руки зірвав під тягарами. І що нині зробилось з него? Нині в него навіть нема охоти до житя, але жив як добрий батько для своїх діточок. Жив щоби еще їх підгодувати, а потім най собі дають раду, як і він давав собі.

V.

В хаті тихо... Темрява от-от западе тай заслонить собою сьвіт... Сонце еще раз віпустило сніп сьвітла через маленьке віконце до хати, не начеб хотіло сказати „добраніч“ і зайшло за високі гори, лишаючи поза собою жовто-помаранчове пасмо на небі. Дмухнув сильний осінний вітер і покрив небо сірими хмарами, котрі випускали з себе дрібні краплї зимного дощу. Діти також утихли. Перше просили їсти, а тепер двоє заснуло, а двоє сидить еще, але вже не плачуть, бо знають, що нічо не поможе, бо хлїба нема анї куска.

Батькови було страшно дивити ся на ту сцену. Він помаленько підніс ся на руках, потім зліз з постелї і убрав ся. Хоч голова болїла і ноги тряслись мов під тягарем, але все треба щось зробити — десь здатись. Може вдасть ся щось дістати. Може змилуєсь хто над ним, та дасть на кавалок хлїба, та поможе йому. Хибаж він вже найнещасливійший в цілім сьвітї? Чи дій-

сно його сьвіт тоді лише любив, коли він був сильний, та міг переносити тягарі на своїх крижах: чомуж той сьвіт не має його любити її тепер? Чи-ж він не той самий чоловік, що колись? Та колись йому ліпше поводилось, бо він був сам, а нині? — нині він батько дітям! Нині він повинен постаратись для дітий. Бо хтож буде старатись? Люди? Люди будуть його діти любити тоді коли вони повиростають на здорових сильних людий. Тоді вони приймуть їх з отвертими руками, але коли повиростають на мізерних слабовитих, то люди не утішуть ся, а будуть гонили з хати до хати— з роботи на роботу. Оттакий сьвіт і оттакі люди.

Головною, найкрасшою улицею міста снуесь найбільше людий. Богаті і бідні, малі і великі діти і старці. Все та йде десь, кудась прямуе. Йде за власними інтересами, розглядаючись на всї сторони, та подивляючи величезні-вічні мури та їх сильну будову.

За величезними одностайними шибами

сіяють в промінях сьвітла ріжнобарвні богацтва ріжних предметів. По пиварнях, та реставраціях гудє весело музика, лунають сьпіви, бавлять ся веселі товариства... Бавлять ся забуваючи на все. Забувають, що може під тими широкими шибами, під тими кольосальними мурами стоїть не оден жебрак голодний і трясесь від зимна.

Забувають, а може й не знають, що є бідні люди на сьвіті. Бо хтож знає чіюсь біду, чиюсь нужду, як жолудок повний і гроші в кишені? Чи може відчути чиюсь недолю той, що упливає в щастю та достатках? Той, що бавить ся в грошах, та веселих товариствах? Той, що йому житє є солодощами і приємностію? Великий сумнів!

Поміж панами тиснесь Іван. Такий обдертий та нужденний, що жаль дивити ся. Очима зиркає на всї сторони так лагідно, так благаючо, що оден погляд вистарчить, щоб змилосердитись над нещасливим.

Хто знає, може була-б опинилась яка лепта, яка жертва, яка милостиня в його руках, як би був лише руку підніс по ню:

може було би вистарчило протягнути руку та сказати одно слово благальне, але він сумнївав ся. Чи раз він вже протягав ту мозолисту руку? Чи раз він вже пробував сего? — але у відповідь чув всегда одні і ті самі слова.

„От піячина якийсь крутить ся по місті, та жебрає на горівку. Не лінше як-би він робив,

І переходили ті довгі ряди, але уваги ніхто не звернув; ніхто і думати про него не хотів. Бо про когож думати. про якогось там жебрака?

Хиба вкрасти що — промайнуло йому в голові. Випросити не можна, заробити не ма сили, а так хоч що то — хоч на раз з'їсти — продовжав свої думки.

Такі думки силоміцю змушували в нім волю до крадежи. Конечність ужитя сего средства була яко одинока охорона і оборона перед нехибною смертию.

Але ж мав би він красти? Чи-ж мав би він йматись того діла на старі літа? Ні, ніколи!

„Хліба“—немов з далека долетів до него голос.

Що се? Чий се голос?! Чиж мав би се бути голос тих нещасливих дітий, що в голоді чекають на свого батька? Чи то їх голос?

Ні, то з гурту людий, тих веселих, тих щасливих. Тих, що не знають біди та горя, але опливають в розкошах. Се голос тих що не видять людского плачу. Се голос тих, що жнють, а нічим не гризуть ся.

Протискаючись поміж людий, він зайшов на якесь підсінє, опер ся о грубі дубові двері, що оковані грубими штабами і вдивляв ся в той образ, який зміняв ся що хвилї перед його очима.

А з готелів та реставраций долітав до його ушний вереск і крик з уст підпилих панів. Ті крики мішались з його думками і зливали ся в якусь вразливо—жалібну пісню.

„Кількож то нинї — думав він, — марно гроша загубить ся, пропаде на гри та забави? А кілько на такі річи, що не тілько

непотрібні, але й шкідливі для чоловіка! Як би то позбирав ті всї гроші і віддав бодай десяту часть між бідних, кілько то слїз невинних зменшилоб ся. А кілько то меньше вдів та сиріт плакалоб. Тиї дїти наситилиб ся і родичі перестали б плакати, нарікати та проклинати той сьвіт. Кілько то менше крадїжи було-би. Бо колиб каждий мав подостатком, то не крав би, а так крайна нужда і плач малих дітий змушують до сего — виганяють за тим з хати.

Пригадав знов свої дїти, що лишив без кавалка хлїба і в зимній хатї.

Тяжкий жаль обгорнув його серце на ту страшну згадку.

Про себе не дбав, але дрожав на тілї коли згадав на ті невинні нещасні дїти, що десь з жалем визирають батька, котрий несе якусь поживу для них!

З очий його котили ся дрібні сльози — сльози батька, що плакав над дїтьми і рівночасно витягнув руку, просячи милостинї.

Ще не встиг вимовити кілька слів, як

чіясь сильна рука упала на его плечі.

То був поліциянт. Високий, червоний, а очи сьвітились як в собаки. Він шарпнув його так сильно, що той бідак скорше чим міг подумати, що з ним діє ся, опинив ся на улици серед товпи народу, яка обступила його довкола.

Він упав на камінний тротуар, а з груди вирвав ся жалібний, благаючий, тяжкий стогін.

„Пане, — даруйте, змилосердіть ся над мною! Діти гинуть з голоду. Я мушу жебрати.

„Марш волоцюго. — відповів грубим і авторітетовим голосом. „Ми там з тобою розмовимось — і показав на величезний чорний будинок з закратованими вікнами.

Бідак просив его, благав, щоб пустили але іти не хотів, аж операв ся, що нічого не винен. Що він провинив? Що злого кому заподіяв? Але не було часу роздумувати, бо от і другий поліціянт з'явив ся в одну мить; взяли его за руки і попровадили до арешту. Товпа народу стояла і при-

дивляла ся мовчки тій сцені, а декотрі сьміялись і кепкували з жебрака.

VI.

Він пробудив ся вже пізно в ночи і знайшов себе в клїтці закратованій. Клїтка маленька. В клїтці тихо лише деколи чути хрипливі голоси арештантів. Тут тихо, а там на горі вереск, крик, рух — всьо живе, а ту так пусто.

Іван сидів, підперши руками голову і думав про свою долю. Йому чогось тяжко. Він раз-в-раз здихає тяжко так, неначе на його грудях хто тяжкий камінь положив. Він раз-в-раз пригадує собі, що з ним стало ся. Пощо його тут замкнули? За що? Що він злого зробив? Чи забив кого? Чи вкрав що? Ні, він просив помочи, просив хлїба для своїх дітий. А за щож його посадили? — він не знав. Певно тому, що просив хлїба, що не мовчав, як їсти хотїлось.

Місто встидаєсь жебраків. Місто не позволяє ходити жебракам там, де ходять богаті...

Ті самі люди, ті самі добродії відібрали в него здоровля, відібрали силу, підкопали його жите, а в кінці вкинули його до сеї клітки. До тої самої, на котру він носив цеглу, вапно, та підставляв свої крижі під великі каміня. Значить, він вибудував ту тюрму, той величезний будинок, для себе і для других таких як він. Тих, що не вбило як будували, то мусять тепер гнити там, в тім місци, де віконце маленьке і де сьвітло сонця не доходить.

* * *

В хаті тихо.. Лямпа блимає так темно, що в хаті не можна розпізнати предметів. Чим раз слабше, чим раз сумнійше, а в кінці згасла. Вітер чимраз більше і більше пхаєсь до середини, а свище чимраз голоснійше, чим раз жалібнійше мов по похороні.

Мама лежить на постели та обтулює

коло себе найменшу дівчинку, а троє старших сидить під вікном та заглядають за батьком, що може от-от надійде та принесе кавалок хліба.

Казки за Жидів . . . ·10
Рицар і Смерть . . . ·05
Домашний Писар, або взори руских і англійских листів на всякі случаї. Ціна зн. ·35
Пісні про Канаду і Австрию . . . ·40
Нові Пісні . . . ·25
Робітничі пісні, про долю канадийских робітників . . . ·25
Сім Мудрців ·25
О терпеливій Єлені ·25
Найновійші чуда в Ченстохові 15 ц.
Пророчества Ісуса Христа 25 ,,
Канадийскі Оповіданя 15 ,,
Закон про відшкодованє робітників 10

Пишіть по наш катальоґ на виразну адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 MAIN ST. WINNIPEG MAN.

